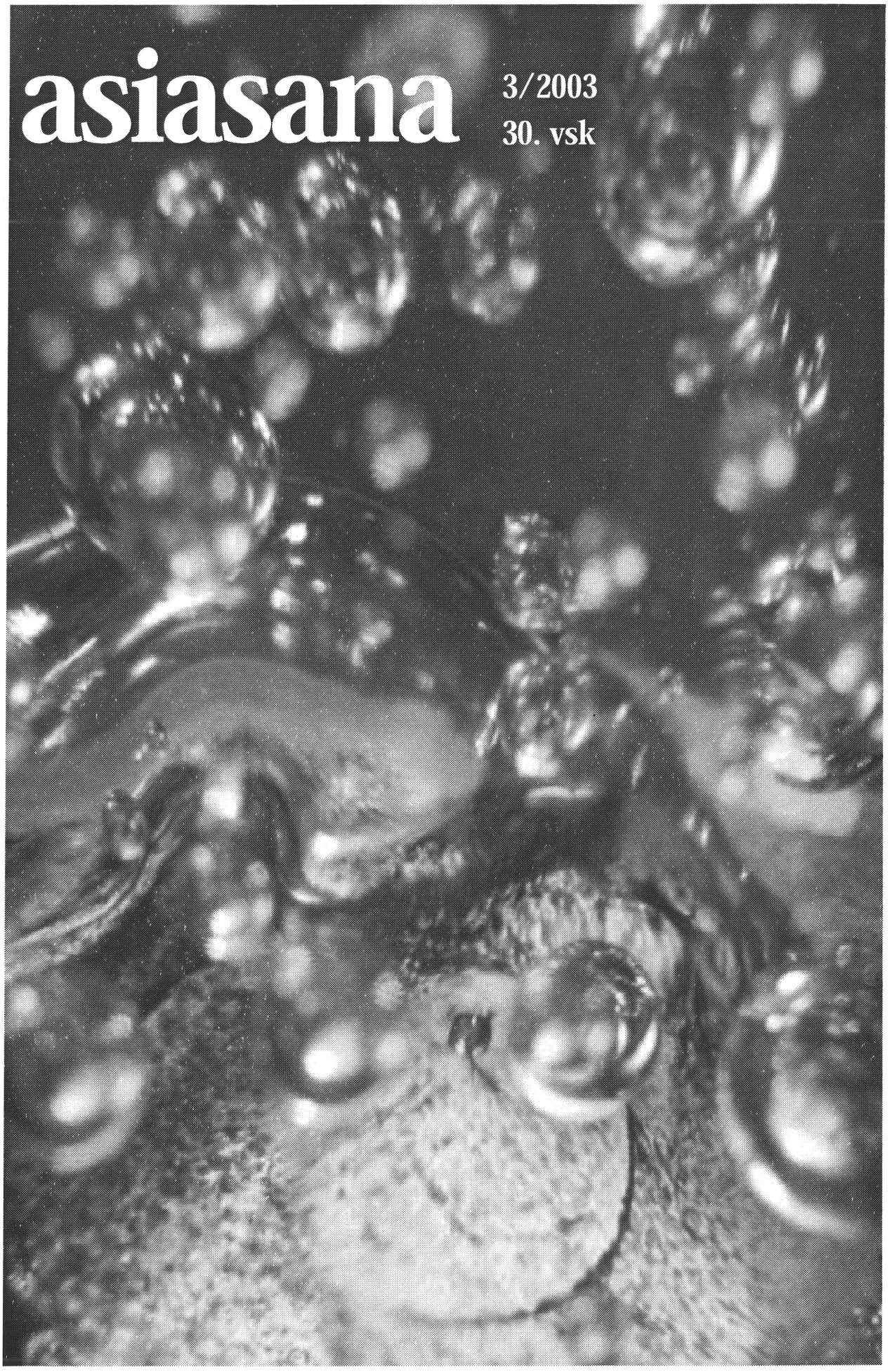
asiasana

3/2003
30. vsk

asiasana

osoite:
c/o Informaatiotutkimuksen laitos
pl 607
33014 Tampereen yliopisto

e-mail:
asiasana@uta.fi

painopaikka:
Juvenes print
Tampere 2003
ISSN 0356-0139

toimitus:
Laura Kohta, vastaava toimittaja
Jani Keränen, jakelu

kirjoittajat:
Anni Järvelin
Aki Kangas
Jani Keränen
Laura Kohta
Liisa Kumpulainen
Mikko Niemi
Taija Porkkala

valokuvat:
Jari Hjelm
Anne Kakkonen

kannen kuva:
Jari Hjelm

taitto:
Aki Kangas
Laura Kohta

Tässä numerossa:

Pääsana	3
Johtosana	4
Tutustumisbileet!	5
Mietteitä lukijasta	9
Kirjastonysvän duuniharkat stadin biblussa	10
Hommissa Humanikassa	13
Eteläinen vieras	14
Tervetuloa Tampereelle	15
Sanakirjoja Internetissä	17
Libraries gave us power - Kirjastot ja rock-musiikki	18

pääsana

Asiasanan mahdollinen lakkauttaminen ei ole herättänyt suuremmin julkisiksi purkautuneita tunteita. Luulen, että mielipiteiden julkista esittämistä on tähän asti estänyt pelko leimautumisesta julmaksi (jos kannattaa lakkauttamista) tai joutua vastuuseen koko lehdestä (jos kannattaa jatkamista). Näin saattaa käydä. Selkeä kanta on kuitenkin saatava aikaan ennen vuosikokousta. Jos kukaan ei osoita asiaan kiinnostusta puoleen tai toiseen, hiljaisuus varmasti tulkitaan vuosikokouksessa myöntymisen merkiksi lakkauttamispäätökselle.

Onhan se harmillista, jos "me" emme saa pidettyä pystyssä 30:n vuoden perinnettä. "Me" todellakin, sillä lehteä ei kukaan ylläpidä yksin. Uusia ihmisiä uusien ideoiden kanssa tarvitaan; kaikki avustajat eivät vielä ole kuuluisan n:nnen vuoden opiskelijoita, mutta veto lähenee loppuaan.

Pelkkä perinteiden painolasti ei tietenkään voi olla ainut syy pitää pystyssä muuten elinkelvotonta lehteä. Puheenjohtajamme Anni Järvelin nosti Asiasanan 2/2003 kirjoituksessaan Asiasanan nykyhetken pääongelmiksi merkityksen katoamisen: UDK:n viestintä on siirtynyt verkkoon ja sähköpostilistalle, eikä lehdellä muutenkaan tunnu olevan tarkoitusta. Lisäksi vastaavien toimittajien löytymisen kanssa on ollut huomattavia ongelmia parina viime vuonna, eikä kirjoittajiakaan ole liikaa. Tämä kaikki on aivan totta. Lisäksi pahasti myöhässä olleet aikataulut ja ilmestymättömät numerot ovat aiheuttaneet paineita. Tällä hetkellä valo on alkanut paistaa risukasaan: puuttuvat numerot on korvattu tilaajille ja ilmestymisaikataulu kiritään kiinni vuoden loppuun.

Lehden lakkauttaminenkaan ei ole ongelmatonta. Luultavasti se vaikuttaa ainejärjestötukeen, eikä todellakaan hyvään suuntaan. Puhumattakaan koko ainejärjestön imagosta!

Mielestäni Asiasanalla olisi vielä tulevaisuuttakin. Se voisi tietysti olla toisenlainen verrattuna nykyisyyteen, esimerkiksi ilmaisjakeluna tai verkossa ilmestyminen. Jatkuminen riippuisi lähinnä vastaavan toimittajan löytymisestä ja hänen jaksamisestaan. Tervetuloa tälle pallille istumaan! Se ei ole huimaavan korkea, mutta ei siltä kovaa sitten tipukaan.

Laura Kohta
laura.kohta@uta.fi
vastaava toimittaja

johtosana

Tervehdys,

Lukukausi on puolessa. Onneksi! Pari viikkoa vielä ja joululoma jo häämöttää. UDK:n syksy on ollut melko kiireinen ja toiminnan melskeissä aika rientää.

Marraskuun vuosikokous lähestyy ja tämä onkin viimeinen kerta kun kirjoitan Asiasanaan puheenjohtajan virassa. Seuraavassa numerossa esittäytyy uusi puheenjohtaja. Saa nähdä millaisia kapuloita hän rattaisiin laittaa. Hallituskin kokee nuorennusleikkauksen. Se onkin taas paikallaan, uudet ihmiset tuovat mukanaan uusia ideoita ja uutta energiaa.

Viimeiset pari vuotta UDK:n hallituksessa ovat olleet mielenkiintoisia ja hauskoja. On ollut mahtavaa seurata yliopiston, ainejärjestön ja ylioppilaskunnan tapahtumia aitiopaikalta. Kieltämättä monet mielenkiintoisimmat asiat ovat vasta alullaan ja isot muutokset, kuten tutkintorakenne- ja lukukausiuudistukset työllistävät UDK:laisia jatkossakin. On ollut hienoa nähdä kuinka hyvin asiat laitoksellamme loppujen lopuksi ovat. On helppoa uskoa alan ja opetuksen kehitystyön onnistuvan, kun se otetaan vakavasti ja opiskelijatkin saavat äänensä kuuluviin.

Jätän tapahtumien seuraamisen muiden harteille.

Aion silti jatkaa pitkiä iltoja tuopin äärellä. Aina sitä jotain parannettavaa löytyy. Joten jos vielä tämän kerran vastuuvapauden saan... Hypin riemusta, vaikka ehkä vähän ikävä tulee.

Minä suuntaan etelään muuttolintujen perään, ehkä ryhdyn Asiasanan Kreikan kirjeenvaihtajaksi kevätlukukaudella. Jos Asiasana vielä silloin porskuttaa kohti 31-vuotissynttäreitään. Mutta siihen asti UDK:n ja laitoksen pikkujouluja odotellessa: Kiitos ja kumarrus.

...ja näkemisiin

Anni
puheenjohtaja

TutustyMisbileet!

Mikäs sen mukavampi tapa toivottaa uudet opiskelijat ainejärjestöömme, kuin järjestämällä perinteikkäät bileet, joissa "tuoreet" ja "vähemmän tuoreet" UDK:laiset saavat nauttia illasta häiriöittä toistensa (informatiivisessa) seurassa.

UDK:n perinteikkäät tutustumisbileet järjestettiin torstaina 11.9. ja paikkana oli tuo vanhemmille UDK:laisille jo tuttuakin tutumpi Ratinanlinnan sauna. Kun bileet virallisesti alkoivat kello 19, alkoi saunalle heti saapua tuutoreiden opastuksella joukko uusia infolaisia ja eipä kauaakaan, kun myös vanhempia opiskelijoita ilmestyi kunnioittamaan perinteikästä tapahtumaa läsnäolollaan. Sauna alkoi jo olla sopivan lämmin saunomiseen ja perinteitä noudattaen salaatit ja patongit olivat aseteltu tarjolle. Noin 50 hengen bilevoimin tunnelma alkoi turhia viivyttelemättä kiemurrella kohti kattoa.

Anni, Aki, Elina ja Sanna

Tytöt virvokkeita nauttimassa: Heidi, Mari, Kati ja Miia

Koska kyseessä oli sentään UDK:n jokasyksyiset, perinteikkäät tutustumisbileet, oli tälläkin kertaa vuorossa perinteistä ohjelmaa. Ainejärjestön puheenjohtaja, Anni, lausui juhlalliseen tyyliinsä tuolilla seisten *Kirjastontädin valan* uusille opiskelijoille, jotka olivat polvistuneena lattialla "verenpunainen" booli mukeissaan. Näin uudet opiskelijat vannoivat kunnioittavansa kirjastontädin(/sedän) "olemusta" Reijo Savolaisen nimeen, kuten ovat perinteisesti vannoneet suurin osa UDK:laisista menneinäkin vuosina. Yhteinen "tutustumiskierros" meinasi jäädä illan osalta aluksi kokonaan pois, kun yleinen innostus leikkiä kohtaan heitteli "puolelta toiselle" ja saunojat "karkailivat" löylyn lämpöön. Mutta, koska kyseessähän oli perinteinen tapahtuma, tutustumiskierros lopulta toteutettiin ringissä perinteikkäällä kaavallaan ("vastaa kysymykseen/ kerro itsestäsi/ kysy kysymys"). Hauskaa oli!

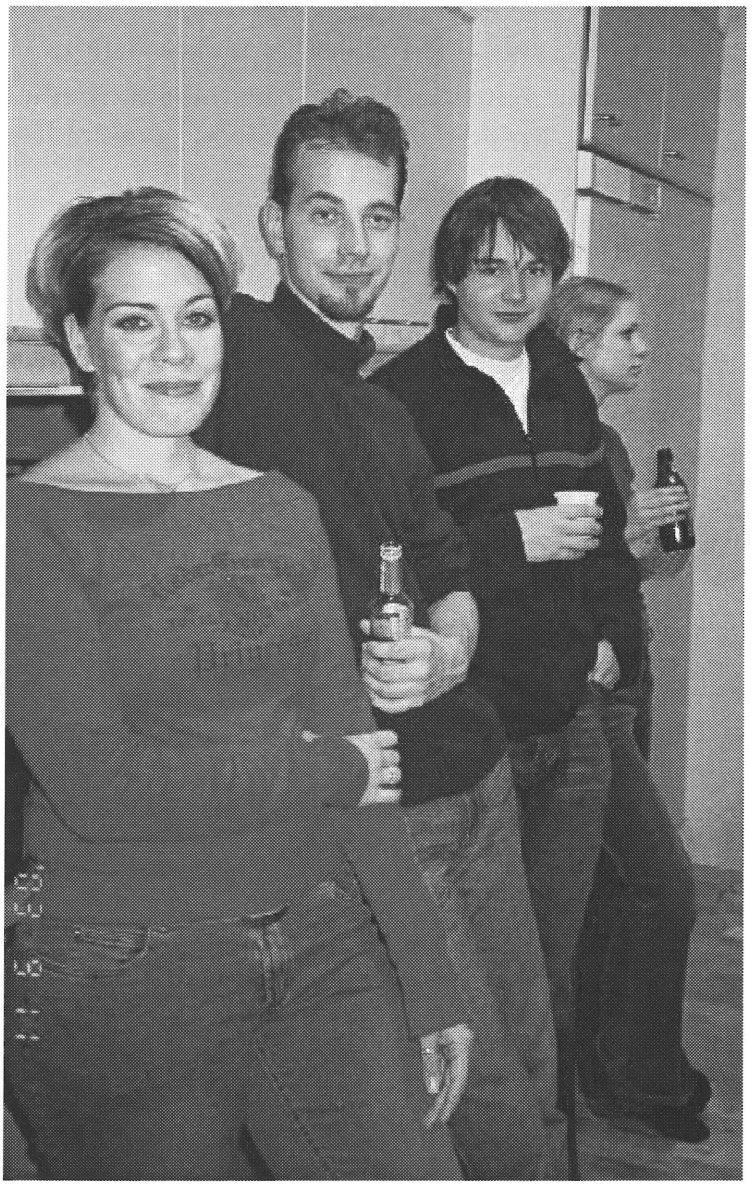
Kuten kaikki hyvä aikanaan, myös UDK:n perinteiset tutustumisbileet Ratinanlinnan saunalla olivat tältä syksyltä päätöksessä. Kellon raksuttaen puolta yötä UDK:laiset kokosivat joukkojansa, ja traditioita kunnioittaen jatkoivat bileitään Tampereen "sydämessä" eli Doriksen perinteisessä ympäristössä.

Lopuksi, iso KIITOS kaikille mukana olleille, niin uusille kuin vanhoillekin!

Perinteitä kunnioittaen;

Tuutori- Liisa

Kuvat: Anne Kakkonen

Keittiöhengettäret Anna, Jani, Stefan ja Kati

Asiasanan tutkivan ryhmän suorittama

TUPATARKASTUS

tutustumisbileisiin

Paikalle oli saapunut kiitettävä määrä ekaluokkalaisia, jotka posket innosta hehkuen opettelivat UDK:n tavoille. Miten homma on pyörähtänyt käyntiin?

Anu, Elina ja Taija

Syksy on lähtenyt hyvin käyntiin. Infolaiset ovat aktiivista ja kivaa porukkaa, ja henki on hyvä. Alussa oli vähän kaoottista, mutta tutorointi oli toimivaa. Apua sai paljon. Tampere on upea paikka ja täältä löytää kaikkea.

Mikko, Pauli, Jari

"Etiäpäin sano mummo lumessa" oli poikien slogan. UDK:n systeemit tuntuvat kiinnostavilta, tässäpä meille uusia hallituslaisia... Entäpä miten onnistuu pojilta kirjastonhoitajan sssh-äänne? Tähänkin löytyi heti vastaus: hyvin megafonista mustamakkara suussa.

Virpi, Krista, Henna

UDK:n toiminta vaikuttaa hillityltä, saisi olla enemmän bileitä! "Ei kirjastonhoitajaksi", huudahti Virpi, liekö kirjastonhoitajan vala pelästyttänyt.

Entä mitä mieltä vanhat infoilijat ovat uusista tyypeistä?

Ainon mielestä vaikuttaa oikein lupaavalta.
Elinan ja *Annen* mielestä on kiva, että uudet olivat aktiivisesti paikalla tutustumisbileissä.
Hyviä kirjastonhoitajia on tulossa, totesi *Mari*!

Aki Kangas
Laura Kohta

Mietteitä lukijasta

En ole ikinä oppinut heittämään voileipiä. Minulle jäänee ikuiseksi arvoitukseksi, miten veteen singottu kivi saadaan pomppimaan hilpeästi pinnalla, ennen kuin se painuu pohjaan. Ehkä suomalaiset kivet eroavat ranskalaisista jollakin perustavanlaatuisella tavalla, tai sitten vika on lähinnä heittäjässä. Olisin taipuvainen kallistumaan jälkimmäiseen vaihtoehtoon, mutta suon silti mielelläni Amélielle hänen ilmiömäisen taitonsa. Minä puolestani pidän lukevien ihmisten katselusta.

Onko mitään salaperäisempää kuin kirjaa lukeva ihminen? Näennäisesti hän on siinä, missä sitten sattuukaan olemaan, mutta se on pelkkää silmänlumetta. Todellisuudessa hän kapuaa parhaillaan uupuneena maailman korkeimmalle vuorelle nähdäkseen kuun paremmin, istuu puutarhassa 1800-luvun auringon alla tai samoaa kaukaisessa maassa, jota yksikään kartta ei enää muista. Toisinaan lukijan kasvoilla vaihtelee sellaisia tuskanirveitä, että kirjoihin jo valmiiksi penseästi suhtautuva ohikulkija saa lopullisen vahvistuksen vakaalle uskomukselleen kirjojen sisäelimiä runtelevasta vaikutuksesta. Jos ohikulkija olisi tarkkaavaisempi ja vaivautuisi tarkistamaan kirjan nimen, hän todennäköisesti huomaisi, että kyse onkin vain epätavallisen vaikeasta tenttikirjasta, eikä siis ole syytä suurempaan huoleen.

Onkohan kukaan muuten vielä keksinyt, miten saa tyylikkäästi vilkaistua, mitä kirjaa toinen on lukemassa? Kyse ei ole niinkään uteliaisuudesta kuin suuresta yhteenkuuluvuudentunteesta, jota ainakin minä koen muita kirjojenystäviä kohtaan. Vielä suuremmaksi tunne kasvaa, jos huomaan jonkun lukevan tyytyväisen näköisenä jotakin omista lempikirjoistani. Ainahan voi tietysti olla pudottavinaan jotakin tai pysähtyä solmimaan kengännauhojaan, ja yrittää samalla vaivihkaa nähdä edes pienen vilauksen kannesta. Paras keino voisi kuitenkin olla kääntyä takaisin, muka hakemaan jotakin unohtamaansa, mutta mielensä rohkaistuaan pysähtyä ja sanoa ystävällisesti: “Anteeksi, mutta mitä sinä luet?”

Taija Porkkala

KIRJASTONYSVÄN DUUNIHARKAT STADIN BIBLUSSA

Työ. Valitettavan usein varsin ikäviä mielikuvia luova sana, mutta kuitenkin niin välttämätön mielekkään elämän kannalta. Kaikki me joudumme jossain vaiheessa harjoittelemaan työntekoa, ja infon opintoihin se kuuluu pakollisena osuutena. Suoritin oman harjoitteluni Helsingin kaupunginkirjastossa viime kesänä. Tässä tiivis raporttini kokemuksistani kesän ajalta.

Hieman taustaa

Olin onnistunut välttelemään kirjastoa työpaikkana tähän saakka, mutta ajattelin antaa kirjastolle kuitenkin mahdollisuuden näyttää puolensa. Sitä varten kai alun perin lähdinkin opiskelemaan alaa. Voucherin saatuani avautui tie kirjastomaailmaan.

Kaikki lähtee hyvästä suunnitelmasta. Koska olin varsin noviisi kirjastojen suhteen, halusin nähdä kirjastoalaa mahdollisimman monipuolisesti, asiakaspalvelua ja tietopalvelua painottaen, joten suunnittelimme yhdessä toiveitteni pohjalta toimistopäällikkö Tuula Haimakaisen kanssa ohjelman kesäksi. Seuraavaksi esitelty harjoittelujakso on siis omiin tarpeisiini suunniteltu ohjelma, jollain toisella harjoittelu olisi voinut olla hyvinkin erilainen sisällöltään. Mutta pitemmittä puheitta, Helsingin kaupunginkirjaston kirjastonhoitajan lyhyt oppimäärä, s'il vous plait:

TÖLIKKÄ (2.6. – 4.7.2003)

Perusopinnot (1 ov)

Aloitin kesäretken kirjastomaailmaan Töölön kirjaston lainausosastolla. Pikapikaisen Millennium ('Miltsi') -käyttisperehdytyksen jälkeen pääsin itse asiaan eli kirjastotyön "perusopintojen" pariin: lainaukset, palautukset, uusinnat, asiakastietojen päivitykset ja uusien kirjastokorttien tekeminen tulivat tutuiksi. Lisäksi hommaan kuului toki hyllytystä ja muuta neuvontaa. Siis sitä peruskauraa mitä kirjastovirkailijat joutuvat tekemään työkseen, ja kirjastohoitajatkin pienemmissä kirjastoissa. Anyway, kiireinen viikko lainausosastolla oli opettavainen ja tarpeellinen sisäänajovaihe kirjastotyöhön.

Aineopinnot (4 ov)

Seitsemässä päivässä maailmakin luotiin, joten viikon päästä olin valmis todellisiin haasteisiin, eli aikuisten osaston neuvonta- ja tietopalveluun. Täytyy tunnustaa että oli aluksi vähän orpo olo, kun kaikki oli uutta, kirjaston sääntöjä, käytäntöjä ja kokoelmia myöten. Onneksi muitakin kirjastotätejä oli koko ajan lähettyvillä, joten kaikki sujui ilman suurempia katastrofeja. Kolme viikkoa aikuisten osastolla vierähti nopeasti, joka päivä tuli opittua jotain uutta. Neuvoin mm. kokoelmien ja Helmet-järjestelmän käyttöä, tein

tiedonhakuja ja varauksia Miltsissä yms. Lisäksi sain tutustua kokoelmien hankintaan ja hoitoon, eli tein lähes kaikkea mitä muutkin kirjastonhoitajat leipänsä eteen tekevät.

Töölössä tutustuin myös yhden viikon ajan musiikki- ja lastenosastoihin, eli sen verran että sain jonkinlaisen käsityksen osastojen toiminnasta. Kumpikaan ei ole vahvin alueeni tai tulevaisuuden haaveeni, joten en toivonutkaan kuin pikaista tutustumista ko. osastoihin.

Viihdyin Töölössä erinomaisesti, henkilökunta ja ilmapiiri yleensäkin oli vallan mainio. Mutta juuri kun aloin päästä jyvälle talon tavoista ja muista asioista, olikin jo aika siirtyä seuraavaan etappiin. Lähdin kuin kuppa Töölöstä kohti Pasilaa.

SPADELA (7.7. – 30.8.2003)
Syventävät opinnot (8 ov)

Karistettuani Töölön tomut jaloistani oli aika valloittaa Pasilan pääkirjasto, missä vietinkin loppukesän eri osastoihin tutustuen. Pääkirjasto on varsinainen näköalapaikka, koko Helsingin kaupunginkirjaston toiminta organisoidaan Pasilasta käsin, ja kaikkea uutta myös kokeillaan ensimmäisenä siellä, joten erilaisia osastoja ja työtehtäviä löytyi enemmän kuin ehdin lyhyen kesän aikana käydä läpi.

Aloitin Pasilan kierrokseni Hankinta- ja luettelointitoimistosta. Helsingissä hankinnat ja luettelointi yms käsittely on keskitetty yhteen yksikköön, kukin kirjasto hoitaa toki valintansa itsenäisesti (Hanki-järjestelmän viikottaisten valintalistojen perusteella). Itse pääsin osallistumaan kyseisten valintalistojen tekemiseen (mm. bravuurini ulkomainen fantaisakirjallisuus), sekä moniin muihin tehtäviin, kuten aineiston luettelointiin ja sisällönkuvailuun. Tietokantaprojektissa opituista luettelointi- ja sisällönkuvailutaidoista oli melkoisesti apua edellämainituissa tehtävissä, mutta opastus ja ohjeet olivat myös ensiluokkaista, joten homma sujui lopulta varsin mallikkaasti.

Kahden viikon jälkeen oli aika siirtyä seuraavaan etappiin, eli kaukopalveluun. (Asiaan vihkiytymättömille tiedoksi, että kaukopalvelu on kirjastojen ja tietopalveluyksiköiden välistä lainaus- ja jäljennepalvelutoimintaa. Asiakkaan pyynnöstä tilataan hänen käyttöönsä toisesta kirjastosta, Suomesta tai ulkomailta, sellaista aineistoa, jota ei ole omassa kirjastossa). Kaukopalvelun viikon pesti piti sisällään kaukopalvelupyyntöjen käsittelyä (kirjoja, artikkelikopioita) ja niihin liittyvien varausten tekemistä Miltsiin sekä muihin kirjastojärjestelmiin (myös ulkomaisiin; Saksan kielen taidosta oli kerrankin hyötyä...).

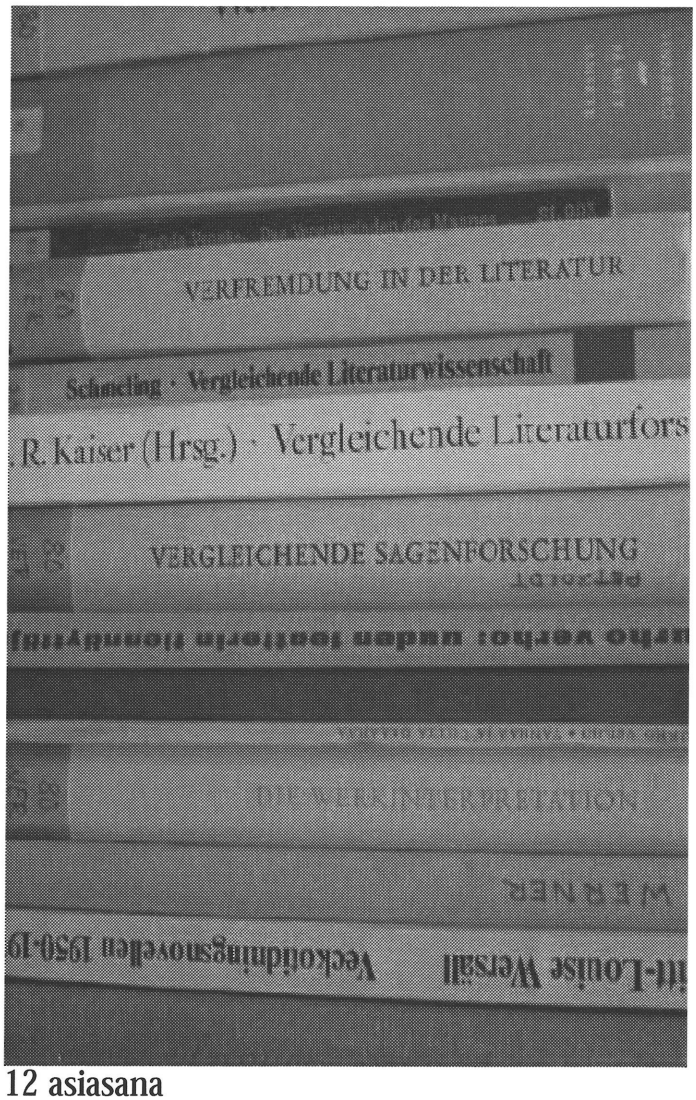
Kaukopalvelun jälkeen oli vuorossa jälleen tietopalvelu, oma suosikkini. Pasilan tietopalvelu oli monipuolinen ja haastava työpiste, koska pääkirjastossa sijaitsee peruspalveluiden lisäksi keskusvarasto sekä ulkomaalaiskirjasto. Tietopalvelussa tein kaikenlaisia kirjastonhoitajan tehtäviä, neuvonnasta ja opastuksesta tiedonhakuun. Tiedonhakutehtävät vaihtelivat todellakin laidasta laitaan, gradumatskun hakemisesta aina erään vanhan mummun auttamiseen ristisanatehtävän täyttämisessä.

Vietin tietopalvelussa kolme viikkoa, jona aikana vierailin myös verkkopalvelun kehittämisosastolla. Tietotekniikaan suuntautuneille kirjastosta löytyy myös monia mielenkiintoisia tehtäviä, mutta itse viihdyn paremmin ihmisten kuin koneiden parissa, joten verkkopalvelupuoli jäi omalta osaltani varsin lyhyeksi periodiksi.

Kaksi viimeistä harjoitteluviikkoa vietin tutustumalla kirjastoautotoimintaan, laitoskirjastoihin ja kotipalveluun. Kirjastoauto-osastolla tein mm. siirtokokoelmia (vieraskielisten kirjojen kokoelmia joita siirrellään kirjastojen välillä kokoelmien paikkaamiseksi), ja pääsin myös mukaan kirjastoautojen kierroksille. Kirjastoautoja Helsingissä on kaksi, aikuisten 'Buli' ja lasten 'Snadi'. Autoilupäivät olivat mukavaa vaihtelua, mutta kirjastoautotyö ei välttämättä ole kovinkaan haasteellista kirjastonhoitajille, ainakaan tiedonhaun osalta. Se kun tökkii pahasti GPRS- ja GPS-järjestelmien hitauden vuoksi. Oli kuitenkin hyvä nähdä tätäkin puolta kirjastomaailmasta.

Viimeisellä viikolla tutustuin erilaisiin laitoskirjastoihin ja kotipalveluun. Kävin mm. Lastenlinnan, Lapinlahden sairaalan, Riistavuoren vanhustenkeskuksen ja Koskelan sairaalan kirjastoissa. Kaikki olivat varsin erilaisia työympäristöjä, osa sellaisia mihin kaikilla ei välttämättä rahkeet riitä. Varsinkin kierros Lastenlinnan kuuluisalla K10-osastolla (leukemia- ja syöpäosasto) oli riipaiseva kokemus. Ja Koskelan sairaalan psykiatrinen osasto oli aivan omaa luokkaansa, kierros osastolla oli kuin kohtaus jostain absurdista näytelmästä. Kirjastotädiltä vaaditaan suurta huumorintajua kun asiakkaat tulevat puristelemaan pakaroita!

Kotipalvelussa olin mm. parina päivänä kierroksella mukana viemässä asiakkaille (vanhuksille ja liikuntarajoitteisille) luettavaa. Oli mielenkiintoista tutustua toisten ihmisten koteihin, varsinkin kun ei ollut mitään minuuttiaikataulua. Eräänkin vanhan herran luona vierähti lähes puoli tuntia, kun hän innostui muistelemaan elettyä elämäänsä (kahdeksankymppinen teräsvaari). Samainen herra oli myös innokas fantasiakirjallisuuden ystävä, mikä hämmästytti minua suuresti. Voi sitä näköjään vielä wanhanakin lukea vaikka nuorten fantasiaa, jos siltä tuntuu. Parempi ehkä niin kuin jumittua niihin sotakirjoihin ja sota-aikojen muistelemiseen, mikä näyttää olevan tyypillinen piirre sotaveteraaneissa.

Lopuksi

Koska kesän aikana kiersin usealla eri osastolla ja tein hyvinkin erilaisia työtehtäviä, sain melko hyvän yleiskuvan Helsingin kaupunginkirjastosta ja kirjastomaailmasta yleensäkin. Monipuolisuudessa on myös huonot puolensa: moni asia tuli opittua vain melko pintapuolisesti, kun lyhyessä ajassa ei ehtinyt nähdä tai tehdä kaikkea mahdollista mitä osastoihin tai työtehtäviin kuului. Kesä on muutenkin hiljaisempaa aikaa kirjastoissa muuhun vuoteen verrattuna, osa toiminnasta oli jäissä kokonaan kesän aikana (mm. lastenosastoilla on muuna aikana runsaasti erilaista toimintaa, kirjavinkkausta yms).

Mitä jäi siis käteen? Ainakin positiivinen kuva kirjastoalasta, työympäristöstä, henkilökunnasta sekä asiakkaista. Uutta asiaa tuli päivittäin eteen, eikä tylsiä päiviä ollut lainkaan, joten harjoittelu oli varsin opettavainen kokemus. Tulevaisuus näyttää myös hyvältä, mikäli aikoo kirjastoalalle: kirjaston henkilökunnan eläköitymisen määrä kasvaa lähivuosina, joten työllisyysnäkymät ovat erinomaiset. Kahisevaa jäi toisaalta vähemmän käteen, eikä palkat varmastikaan tule lähiaikoina nousemaan, mutta eihän kaikkea voi saada. Ainakin itseäni motivoi enemmän vapaa ja rento ilmapiiri ja mukava työympäristö kuin kova valuutta. Toivottavasti joku muukin ajattelee vielä samoin.

Teksti: Jani Keränen
Kuva: Jari Hjelm

Hommissa Humanikassa

Tampereen yliopiston Humanistis-kasvatustieteellinen osastokirjasto Humanika avattiin uudessa Pinnissä syyskuun alussa. Asiasana tapasi Irina Sirkan, joka on Humanikassa infon harjoittelijana.

Ihan aluksi toimittajan oli pakko saada tietää, miten Humanikaan pääsee töihin!

Irina suositteli ottamaan yhteyttä toimistopäällikkö Maija Ikoseen, joka hoitaa kirjaston henkilöstöasioita. Tosin Irina kertoi, että ainakaan vakituisia paikkoja ei tällä hetkellä ole Humanikassa avoinna.

Irina haki harjoittelupaikan yliopiston rekrytointipalveluiden sivuilta (www.uta.fi/rekrytointi). Yliopiston kirjastossa oli useampia harjoittelupaikkoja tarjolla eri työpisteissä, mutta Irina halusi erityisesti Humanikaan. Täällä saa tutustua monipuolisesti kirjastotyöhön, eikä tarvitse hakeutua pelkästään yhdelle osastolle, kuten luettelointiin.

Miten hommat Humanikassa ovat yleisesti lähteet käyntiin, kun kirjasto on nyt ollut avoinna runsaan kuukauden?

Irina toteaa, että kaikki on mennyt hyvin, kun kirjasto nyt vihdoin saatiin avattua. Teknisiä ongelmia on ollut jonkin verran, mutta asiakaspalvelu on sujunut hyvin. Asiakkailla vain on ollut vaikeuksia löytää kirjastoon, se kun tuntuu olevan monen mutkan takana.

Miten hyvin infon opinnot sitten tukevat työskentelyä ja pääseekö oppimaansa hyödyntämään käytännössä?

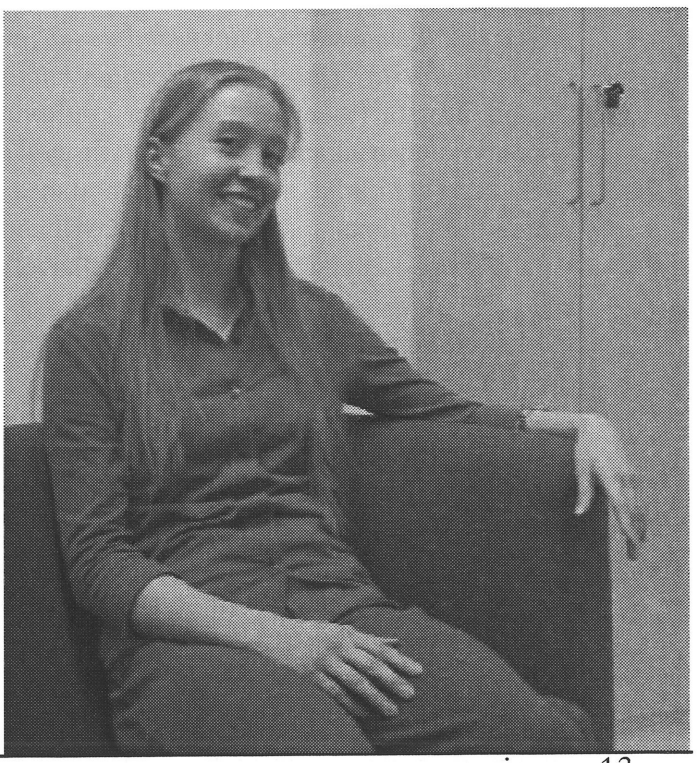
Yleisellä tasolla opinnot auttavat ymmärtämään kokonaisuutta, sanoo Irina. Tietää mistä puhutaan. Erityisen maininnan ansaitsee Tiedonhaun ja –hankinnan asiakasprojekti (Ao8a), koska Humanikassa työskentelyyn kuuluu asiakaspalvelua.

Miten Humanikassa työskentely on vastannut odotuksia?

Pahempia yllätyksiä ei ole tullut vastaan. Irina kokee olevansa oikeanlaisessa kirjastossa, sillä hänellä on englantilainen filologia pääaineena. Myös aikuiskasvatukseen on tullut tutustuttua. On hyvä, että on erityistuntemusta niiltä aloilta, joihin kirjasto on erikoistunut.

Irinan mielestä työssä on parasta asiakaspalvelu. Se on haastavaa työtä, sillä tiskillä voidaan kysyä melkein mitä vain. Varmuus ja ammattitaito on kehittynyt harjoittelun myötä!

Teksti: Aki Kangas
Kuva: Jari Hjelm

Eteläinen vieras

Haastattelin kreikkalaista Erasmus-vaihto-opiskelijaa Elena Georgiadouta kreikkalaisen ja suomalaisen koulutusjärjestelmän eroista ja vaihto-opiskelun iloista ja kiroista.

Elena opiskelee Macedonian yliopistossa Thessalonikissa Pohjois-Kreikassa kauppatieteitä. Tampereelle hän tuli Erasmus-opiskelijana aikomuksenaan lukea kauppatieteiden kursseja täälläkin.

Miksi lähdit vaihto-opiskelijaksi, ja mitä odotat vaihtoajalta?
Vaihto-opiskelu on ainutkertainen mahdollisuus asua vieraassa maassa muutamia kuukausia ja kokea täysin erilainen elämäntapa. Halusin myös kokeilla yksin asumista, kreikassa asun vanhempieni luona. (Erittäin yleistä Kreikassa) Valitsin vaihtokohteeksi Suomen, koska suomalainen ja kreikkalainen kulttuuri ja elämäntapa eroavat toisistaan suuresti. Sitä paitsi ei ole parempaa paikkaa viettää joulua kuin Suomi! Toivon tapaavani paljon ihmisiä eri maista ja saavani nauttia Suomen kauneudesta.

Kokemuksia ensimmäisiltä vaihtoviikoilta?
Kaksi ensimmäistä viikkoa olivat vaikeita, mutta myös jännittäviä. Asuntoa oli alkuun vaikea löytää, mutta nyt sekin on järjestyksessä. Alan tottua tähän suomalaiseen täydellisesti organisoituun elämänmenoon. Säähän en usko tottuvani ikinä! Vaikka odotan lunta...

Kreikkalainen ja suomalainen koulutusjärjestelmä eroavat toisistaan jonkin verran. Kertoisitko hieman eroista? Kuinka yliopistoihin haetaan Kreikassa?
Kahdentoista (yleensä hukatun) kouluvuoden jälkeen haetaan yliopistoihin. Viimeisen kouluvuotensa aikana opiskelijat valitsevat oman alansa, jolle he sitten hakevat opiskelemaan. Jokainen hakija hakee 60:lle oman alansa laitokselle eri yliopistoihin siinä järjesteyksessä kun niihin haluaa. Pisteitä sisäänpääsyä varten kerätään tekemällä (pääsy)kokeita neljällä eri alalla – opiskelijaksi hyväksytään sellaiselle laitokselle, jonne pisteet riittävät.

Opiskelu Kreikassa ei ole yhtä vapaata kuin Suomessa. Jokaisella laitoksella on oma aikataulunsa ja suurin osa kursseista on pakollisia. Joitakin sivuaineita voi valita jokaiselle lukukaudelle. Opiskeluaikaa ei ole rajoitettu, vaikka tavallisesti korkeakouluopintojen pituudeksi on mitoitettu neljä vuotta. Opiskella voi niin kauan kuin haluaa. Suurin ero suomalaisen ja kreikkalaisen yliopistoopiskelun välillä on juuri opiskelun vapaus. Suomessa opiskelija valitsee varsin vapaasti kurssinsa, Kreikassa opiskelija lähinnä seuraa ennaltamäärättyä ohjelmaa. Sivuainevalinnat eivät ole kovin tärkeitä Kreikassa. Opiskelu on Kreikassa ilmaista, perustutkinto opiskelijat saavat jopa osan kurssikirjoista ilmaiseksi.

Entäpä opiskelijaelämä Kreikassa?
Opiskelijat asuvat Kreikassa yleensä vanhempiensa luona, jos opiskelevat kaupugissa jossa heidän vanhempansa asuvat. Opintojen etenemiseen asettaa paineita se, että opiskelijoiden vanhemmat maksavat heidän elantonsa opiskeluaikana. Esimerkiksi vaihto-opiskelijanakin ollessa pitäisi opiskella lähinnä sellaisia kursseja, jotka saa suoraan hyväksiluettua pakollisiin opintoihinsa, jotta aika ei menisi hukkaan. Opiskelu ei välttämättä jakaudu kovin tasaisesti lukukaudelle. Kreikassa on erikseen tenttiviikot lukukauden jälkeen, joten lukukauden aikana pidetään hauskaa ja tenttiviikoilla opiskellaan. Yliopistossaopiskeluaikaa, jolloin voi juhlia ja nukkua pitkään, pidetään elämän parhaana aikana Kreikassa.

Anni Järvelin

Tervetuloa Tampereelle

Syksyn uusien opiskelijoiden joukossa on kaukaa maailmalta Tampereelle ja informaatiotutkimuksen laitokselle eksynyt vaihto-oppilaaksi vaalea humanistipoika. Kuka se on, mitä se oikein haluaa ja ennen kaikkea, mitä se meistä ajattelee? Asiasana tapasi hänet Telakalla viileän juoman äärellä.

Moro.

J: Moro.

Olet täällä vaihto-oppilaana opiskelemassa informaatiotutkimusta sivuaineen verran. Oliko Tampere ennestään tuttu paikka vai ihanko kylmiltään lähdit?

J: Ohimennen olen käväissyt, mm. pääsykokeissa, lähinnä viehättävänä tekijänä oppiaineen lisäksi oli Tampereen työläismenneisyys. Isän puolelta olen kuitenkin jossain määrin tutustunut hämäläiseen mielenlaatuun.

Miksi informaatiotutkimus?

J: Halusin opiskella ammattiin pätevöittävän sivuaineen. Toinen mielessä ollut vaihtoehto oli opettajaksi opiskeleminen, mutta ala ei ehkä ole aivan omintani, joten informaatiotutkimus vaikutti kiinnostavammalta. Opettajaksi myös vaaditaan jonkin verran laajemmat opinnot.

Ovatko infon opinnot vastanneet odotuksia?

J: Pääosin kyllä, mutta teknisten apuvälineiden käytön määrä oli yllättävää, etenkin opetuksessa. Valmiina jaettavat luentomateriaalit olivat myös uutta.

Niin, luet pääaineenasi kotimaista kirjallisuutta. Voitko verrata näitä missään suhteessa?

J: Opiskelullisesta näkökulmasta informaatiotutkimus on paljon käytännönläheisempää, kirjallisuus on lähinnä lukemista ja kirjoittamista. Molemmissa kuitenkin on hyvin pitkälle kyse teoksista ja niiden sisällöstä, toisaalta aiempaa kokemusta hakuteosten parista ei juuri ole, paitsi kirjallisuushistorian saralta.

Mitenkäs opiskelun ulkopuolinen elämä Tampereella?

J: Kaupunkiin muuttaminen ja asettuminen sujui kyllä jopa helpommin kuin aiempaan opiskelukaupunkiin muuttaessa, aktiviteetteja löytyy ja saan asua vaihto-oppilaiden keskellä monikulttuurisessa ympäristössä.

Siis kulttuurien välinen kanssakäyminen kukoistaa. Oletko saanut tilaisuutta kertoa omasta kulttuuristasi tai ovatko ihmiset ylipäätään olleet kiinnostuneita?

J: Jonkin verran, tamperelaiset eivät niinkään, lähinnä muiden vaihto-oppilaiden kanssa on sitä tullut harrastettua.

Olet käynyt myös testaamassa UDK:n sählytoimintaa?

J: Olen, varsin vireän oloista, hyvä meininki, ainakin informaatiotutkimuksen opiskelijat ovat liikunnallisempia kuin humanistit meillä.

Kotopuolessa harrastat lajia joukkueessa. Päätit kuitenkin pitää nyt välivuoden vakavasta pelaamisesta?

J: Ajattelin että nyt on hyvä hetki keskittyä opiskeluun ja suuntautua elämässä vakavammalle uralle. Mahdollinen paluu ensi kaudella riippuu täysin rahoituksen järjestämisestä.

Monet vaihto-oppilaat ovat maininneet rasismin yhtenä negatiivisena seikkana, mitään tämänsuuntaista et ole huomannut?

J: Arkipäiväisissä asioissa kiinnitän kyllä huomiota mahdollisimman sujuvaan kielenkäyttöön, sillä tavoin ei tule turhia ongelmia. Ei kuitenkaan suurempia vaikeuksia.

Näin lyhyen oppimäärän perusteella, mitä mieltä olet Tampereesta mahdollisena asuinpaikkana tulevaisuudessa?

J: Tampereella on välitön ilmapiiri. Kulttuuri on lähellä sydäntäni ja täällä on varsin monipuolinen tarjonta sen suhteen. Pidän muuttamista periaatteessa kyllä aivan mahdollisena, uskoisin viihtyväni.

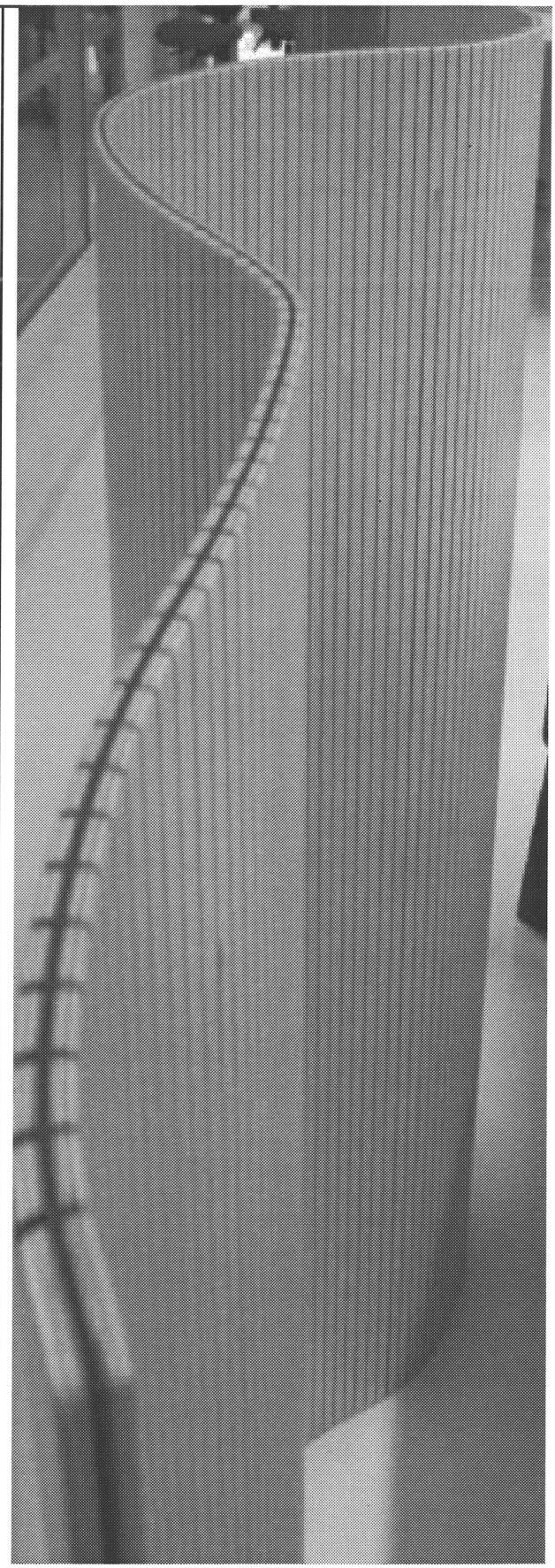
Et kuitenkaan ole harkinnut vielä kansalaisuuden vaihtoa tamperelaiseksi?

J: En, pidän kiinni porilaisidentiteetistäni, byrokratiasekaannuksen takia olen tosin tällä hetkellä muodollisesti turkulainen.

Kiitos Jussi, täytyy todeta ettette te porilaiset sittenkään ole hassumpaa väkeä.

J: Kiitos.

Mikko Niemi

Kuva: Jari Hjelm

www.urbandictionary.com

The Urban Dictionary on englanninkielinen slangisanakirja, jonka sanamääritelmät kirjoittavat itse käyttäjät. Tällä tavoin TUB voikin kehua pysyvänsä ajantasaisempana kuin mikään painettu sanakirja. Kuka tahansa voi lisätä sanakirjaan uuden sanan tai oman määritelmänsä jollekin jo olemassa olevalle. Palveluun ei edes tarvitse välttämättä kirjautua sisään. Tämä takaa, että lisäyksiä tulee laajalti ja että ne ovat värikkäitä.

Kyseessä on siis nimenomaan slangisanakirja. Tsekkaa vaikka termit 'blue', 'jack' tai 'twat'. Silti jotkut pyrkivät kunnianhimoiseen sanan syvimmän merkityksen tavoittamiseen. Sivistyssanoja yms. erityistermejä on vaikeampi löytää. Jotkut kyllä myös hyväksikäyttävät vapaata, anonyymiä sanojenlisäysoikeutta: esim. supisuomalaisen kaksisanaisen toivotuksen 'hv' määrittely muotoon 'have a nice day'. Samoin henkilökohtaisia ihmissuhdekaunoja puretaan. Erittäin moni etunimi on saanut määritelmän slangisanana.

Sanakirjassa on tietenkin jonkinlainen käyttäjien vertaisvalvonta: määritelmien kohdalla voi antaa arvionsa siitä, kuinka osuva mikin määrittely millekin sanalle on. Erittäin huonoja määritelmiä voi myös ehdottaa poistettavaksi tietokannasta.

www.everything2.com

Myöskään Everything ei ole sanakirja perinteisessä mielessä. Lisätäkseen sanamääritelmiä tähän tietokantaan on tosin kirjauduttava sisään. Määritelmät saattavat olla hyvinkin pitkiä tekstejä: yksityiskohtaisia selvityksiä ('Urho Kaleva Kekkonen') tai suorastaan proosallisia kuvauksia elävästä elämästä, jossa kuvaillut termit tulevat esiin. Huumoriesimerkkejäkin löytyy, esimerkiksi 'Finland' määritellään Monty Pythonin laulun sanoin. Toisaalta Suomea esitellään myös niin asiallisesti ja perusteellisesti, että ulkomaalaisen ystävän voisi huoletta ohjata ensin sille määritelmälle.

Everything on verkko, jossa sanamääritelmät ovat solmuja. Teksti linkittyy muihin määritelmiin sitä mukaa kuin määriteltyjä sanoja määritellään. Lisäksi, jos haettu sana ei itsessään esiinny hakusanana, palvelu tarjoaa linkkejä määritelmiin, joissa sana esiintyy.

LIBRARIES GAVE US POWER - KIRJASTOT JA ROCK-MUSIIKKI

Suomen Pseudoinformatiivinen Seura on tällä kertaa lotkauttanut korvansa populäärimusiikkin suuntaan. Lukemattomien kuuntelutuntien ja web-hakujen perusteella saimme aikaan varsin edustavan kattauksen niteiden välisestä nuottiviivastosta.

Rock-musiikin muovista maailmaa kuvataan yleensä kovin muovisilla kielikuvilla. Aiheetkin pyörivät perinteisesti tyttöjen ja poikien välisten herkkien tunteiden ympärillä. Toki rockillakin on kantaaottavampi puolensa aina 60-luvun protestihengestä 70-luvun radikalismin kautta nykypäivän pirstaloituneeseen mielipideilmastoon, jossa kantaa otetaan lähes kaikkeen. Harva kuitenkaan tulisi ajatelleeksi, että niinkin elimellisesti arkipäivään kuuluvasta aiheesta kuin kirjastosta ammennetaan myös aiheita rock-ilmaisuun.

Moni muistaa varmasti walesilaisen Manic Street Preachersin muutaman vuoden takaisen menestyskappaleen "A Design for Life". Eräs suomalainen alan journalisti hämmästeli kappaleen sanoitusta. Hänen mielestään kappaleessa, joka alkaa kirjaston ylistyksellä, on jotain harvinaisen kaunista.

> *"Libraries gave us power, then work came and made us free"* (Wire 1996)

Pseudoinformatic Fennica on kovin huono tulkitsemaan minkäänlaista runoutta, varsinkin kun kyseessä on vieras kieli. Emme liene kuitenkaan kovin väärässä väittäessämme, että kappale on jonkinlainen pienen syrjäytyneen ihmisen selviytymistarina. Maailmassa, jonka kovat arvot suosivat harvoja menestyjiä jää hävinneille kovin vähän vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia säilyttää arvokkuus. Kun tiedetään kirjastojen historiallinen menestystarina tavallisen kansan sivistäjinä, on todellakin hyvä muistaa kirjastojen merkitys nykypäivän syrjään jääneiden sivistyksen lähteenä.

Sam Phillips taas omaa varsin erilaisen käsityksen tarjoamasta maailmasta. Teoksessaan Faster Pussycat to the Library hän löytää hyllyjen välistä opastusta elämän kaikille aloille:

> *" I'll show you every room*
> *don't say a word*
> *open every book to you*
> *tricks you've never learned*
> *I'll take you to a place".*
> (Phillips 1996)

Saman kaltaisiin sfääreihin kurkottaa myös Jimmy Buffet kappaleessaan Love in the library. Muistan samaa aihetta käsitellyn myös pastellisella 80-luvulla, tuolloin uuden välineen musiikkivideon keinoin. Mikäs sen synnillisempi paikka kokea suuria tunteita, kuin konservatismin symboli kirjasto. Tuon ajan kuvastoon liittyi elimellisesti myös silmälasipäinen ja nutturapäinen kirjastotäti, joka tästä univormustaan vapautuessaan paljastui mallin mitat täyttäväksi blondiksi.

Entäs sitten herrat Michael Mark ja Tom Chapin. Pojat ovat päättäneet tehdä valistustyötä musiikin avulla. Library Song kertoo nuoresta, joka kyllästyttyään sateisen lauantaiaamun tv-tarjontaan, lähtee tutkimusmatkalle kirjastoon. Näinhän siellä sitten käy:

" I'm going down to the Library,
Picking out a book, check it in, check it out.
Gonna say Hi to the Dictionary,
Picking out a book, check it in, check it out." (Mark & Chapin 1989)

Varsin kaunista ja ehdottomasti tarkemman paneutumisen arvoista. Tämän teoksen koko libreton löytää osoitteesta: http://www.songsforteaching.com/LibrarySong.html

Toki Suomestakin kirjaston mahtimaana löytyy kokonainen leegio kirjastoaiheista musiikkia – onpa aiheesta julkaistu erityinen teemalevy Hyllyjen välissä hiljaa, jonka olen nähnyt useammankin alan harrastajan levyhyllyssä. Ja olisihan se kummallista, jos Suomen musiikin virallinen kiusankappale ja vaihtoehto Mauri Antero Numminen ei olisi käyttänyt kirjastoa oman ilmaisunsa aihiona. "Kirjasto on neliö, jonka keskellä on pöytä", aloittaa Numminen ja ehtii kahden seuraavan minuutin aikana ihmetellä mm. kirjastomäärärahojen vähyyttä ja kirjastopelkoa.

Suomalaisen kirjastolyriikasta voisi esittää useita esimerkkejä, joita löytää myös sivulta http://www.kirjastot.fi/page.asp?_item_id=1010

Tässä pari poimintaa, jotka mielestämme ovat varsin osuvia:

"nojaan hyllyyn, avaan kirjan, teeskentelen lukevaa" (Perkoila 1993)

"täällä tuoksuu hiljaisuus ja tunneiksi tänne jään" (Vilkkumaa 1993)

"mä luen kirjaston kirjaa, puhtailla lakanoilla, mieleistä kirjaa mä kertaan" (Vuolle 1993)

"mä kirjastoihin iltaisin niin monta matkaa teen ja lainaan samat kirjat uudelleen" (Hector 1972)

"mikäs on se paikka, jossa seikkailut on varastossa? Koiria ja hevosia, ritareita, leijonia, niitähän on kirjastossa!" (Helakisa 1993)

Kaunista ja henkeäsalpaavaa lyriikkaa. Kaiken tämän poeettisuuden ja runoratsun kavioiden kopseen lomasta löysimme kuitenkin varsin paljastavan väylän jonnekin sinne, missä totuus ehkä pitää majaansa. Monilla rock-lyyrikoilla on ollut kova tarve sisällyttää sanoituksiinsa jokin maailmankirjallisuuden voimahahmo, kuten Bukowski tai Saarikoski. Tässä kenties koitetaan pönkittää jonkinlaista katu-uskottavaa rock-henkisyyttä – ovathan em. tapaiset kirjallisuuden hahmot tunnustettuja rock-sieluja (lue: sex'n'drugs'n'rock'n'roll). Jotenkin kuultaa läpi, etteivät sanoittajat varmaankaan ole edes nähneet kyseisten taiteilijoiden teoksia. Onpahan vain pyritty luomaan mielikuvaa: "olenpa minäkin sentään taiteilija ja lukenut kaikenlaista..." Mutta toisaalta – mitäs tässä ruikuttamaan – onhan taide juuri mielikuvien luomista.

Kaikki eivät kuitenkaan sorru tyhjiin muka-rosoisiin kielikuviin vaan aidosti tavoittelevat hyllyjen välisyyttä ja avunantoa. Edellä esitetyistä esimerkeistä jälkimmäisin, Kaarina Helakisan sitaatti nousee ehkä Pseudoinformatica Fennican suosikiksi. Kuka olisi lapsena tai aikuisenakaan voinut kieltäytyä matkustamasta paikkaan, josta kaiken tuon löytää.

toim. Pseudoinformatica Fennica

Hei kaikki Tampereen yliopistossa kirjastotiedettä ja informatiikkaa tai informaatiotutkimusta opiskelleet!

Tämä vuosi on edellä mainitun pääaineen ainejärjestön UDK:n ja sen lehden Asiasanan juhlavuosi. UDK on porskuttanut 35 vuotta ja Asiasanakin 30. Vuoden viimeisessä Asiasanassa olisi aika julkaista paljon muisteluita menneiltä vuosilta juuri teidän kaikkien suulla kerrottuna. Millaista oli opiskelu: mitä painotettiin, millaisia kursseja oli? Mikä oli pinnalla opiskelijapolitiikassa? Mitä muuta kuului olennaisesti opiskelijaelämään? Mihin pääsit töihin valmistuttuasi? Kaikki kiinnostaa: tekniikka, opiskelijaporukat, ainejärjestötoiminta, Asiasana, juhliminen, kulttuuri, kunhan se jotenkin liittyy kirjastotieteen ja informatiikan tai informaatiotutkimuksen opiskeluun. Jutun ei tarvitse olla pitkä. Vaikka muistaisit vain yhden sattuvan tapauksen kaukaa 1970-luvulta, lähetä se! Muoto ja pituus on vapaa ja voit valita, esiinnytkö nimellä vai nimimerkillä. Jos sinulla sattuu olemaan kuvia vuosikymmenten varrelta, niitäkin lainataan mielellään lehteen. Lehden tyyliä voi käydä tutkimassa useissa kirjastoissa, esim. Tampereella yliopiston kirjastossa Attilassa tai kaupunginkirjastossa Metsossa.

Lähetäthän kertomuksesi 30.11.2003 mennessä liitetiedostona (rtf, txt) osoitteeseen laura.kohta@uta.fi tai paperisena osoitteella Asiasana, c/o Informaatiotutkimuksen laitos, 33014 Tampereen yliopisto. Lisätietoja saa samasta sähköpostiosoitteesta. Toimitus pidättää oikeuden lyhentää tai muokata juttuja. Kuvia lähettäneitä pyydetään liittämään mukaan postimerkillinen palautuskuori.

Terveisin
Laura Kohta
Asiasana, vastaava toimittaja